

Fframwaith Canlyniadau Bwrdd Cynllunio Ardal Caerdydd a'r Fro

Chewfror 2020 Fersiwn.11

1. Cyflwyniad

Mae Bwrdd Cynllunio Ardal (BCA) Caerdydd a'r Fro yn ceisio ysgogi newid yn y system gyfan yn ein system gymorth a thriniaeth i bobl sydd â phroblemau camddefnyddio cyffuriau ac alcohol drwy ddull comisiynu sy'n canolbwyntio ar ddeilliannau. Mae hyn yn golygu bod pwyslais yn cael ei roi ar y newidiadau a ddymunir a ddisgwylir o ganlyniad i ddarparu gwasanaethau, ar gyfer pobl sy'n defnyddio gwasanaethau, ac ar gyfer y gymuned ehangach yn y tymor hwy, ill dau.

Mae'r Fframwaith Canlyniadau hwn yn elfen allweddol o'r dull newydd a fydd yn cael ei ddefnyddio yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg i lunio, sicrhau a darparu deilliannau i blant, pobl ifanc ac oedolion sy'n defnyddio gwasanaethau camddefnyddio sylweddau.

Nid yw canlyniadau yn gysyniad newydd i'r Bwrdd Cynllunio Ardal. Mae atebolrwydd ar sail canlyniadau wedi bod yn elfen allweddol o'r broses o reoli perfformiad gwasanaethau ers blynyddoedd lawer. Fodd bynnag, mae'r BCA bellach yn mynd drwy'r fframwaith i roi amlygrwydd priodol i'r deilliannau hyn, i gysoni'r holl wasanaethau a ddarperir er mwyn cyflawni'r deilliannau, ac i gynorthwyo darparwyr i sicrhau bod y rhain yn ganolbwynt eu darpariaeth gwasanaeth.

Mae'n hanfodol bod dealltwriaeth a mynegiant clir o sut a pham mae gwasanaethau da o ran defnyddio sylweddau yn newid bywydau pobl a'u dyfodol er gwell. Mae'r fframwaith canlyniadau hwn yn gam pellach tuag at gasglu tystiolaeth yn gyson ac yn ddilys am ei fod yn gwahodd darparwyr gwasanaethau i gyd-gynhyrchu atebion gyda phobl sy'n defnyddio gwasanaethau.

Mae dwy brif elfen i'r Fframwaith Canlyniadau:

- Y **deilliannau** eu hunain, a gynhyrchwyd gyda rhanddeiliaid, y bydd BCA Caerdydd a'r Fro yn comisiynu ei wasanaethau defnyddio sylweddau yn eu herbyn yn y dyfodol,
- Y **rhinweddau gwasanaeth** y bydd yn sail i'r holl wasanaethau, sydd wedi eu mynegi'n glir gan rhanddeiliaid drwy ein proses ailgynllunio gwasanaethau.

Gyda'i gilydd maent yn egluro'r cyfeiriad teithio a ddymunir - *beth* fydd gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yn ei gyflawni gyda phobl sy'n defnyddio'r gwasanaethau, eu gofalwyr, eu teuluoedd a'u ffrindiau, a *sut* y cânt eu cyflawni.

2. Rhestr termau

▪ Allbynnau

Mae allbynnau yn grynodedb meintiol o weithgaredd. Er enghraifft, mae'r nifer o sesiynau hyfforddi a ddarperir neu'r nifer y bobl sy'n mynychu sesiwn galw heibio yn allbynnau. Mae allbwn yn dweud wrthy ch fod gweithgaredd wedi digwydd.

▪ Ansawdd Gwasanaethau

Mae rhinweddau'r gwasanaeth yn dangos ystod o wahanol nodweddion a ddatblygwyd gan randdeiliaid drwy weithdai a grwpiau ffocws. Nid ydynt yn ddeilliannau ynddynt eu hunain, ond byddant yn gydran allweddol ar gyfer comisiynu a gwerthuso gwasanaethau. Ynghyd â'r deilliannau sy'n diffinio'r hyn a gaiff ei gyflawni, bydd y rhinweddau gwasanaeth yn diffinio sut y cânt eu darparu. Eu bwriad yw sicrhau nad dim ond cyflawni deilliannau da i bobl sy'n chwilio am gymorth i ddefnyddio sylweddau'n broblemus yw ein nod, ond ei fod yn cael ei ddarparu yn y ffordd fwyaf effeithiol.

▪ Dangosyddion Perfformiad

Mae dangosyddion yn ffyrdd o wybod bod deiliant wedi'i gyflawni, neu o ddangos cynnydd yn erbyn deiliant. Er enghraifft, gallai dangosyddion ar gyfer cynnydd mewn hyder gynnwys rhywun yn rhoi cynnig ar bethau newydd, gwneud ffrindiau newydd, ymgymryd â heriau newydd ac ati. Mae'r rhain i gyd yn ymddygiadau cysylltiedig sy'n arwydd o gynnydd mewn hyder.

▪ Deilliannau

Ystyr deilliannau yw effaith neu newid ystyrion a gwerthfawr sy'n digwydd yn sgîl gweithgaredd neu gyfres o weithgareddau penodol. Er enghraifft, mae gwell hyder yn ddeiliant a gellid ei gyflawni drwy amrywiaeth o weithgareddau megis profiad gwaith neu wneud ffrindiau.

3. Pam yr ydym yn comisiynu ar gyfer deilliannau?

Comisiynu ar gyfer deilliannau yw dull o gomisiynu sy'n canolbwyntio ar y **newid** a fydd yn digwydd o ganlyniad i weithgareddau ac ymyriadau penodol. Mae gan y dull hwn botensial i adeiladu system sy'n hyrwyddo, yn gwerthfawrogi ac yn mesur y newid sy'n bwysig i bobl, yn hytrach na chanolbwyntio'n ormodol ar wasanaethau sydd wedi'u diffinio'n dynn ac sydd wedi'u nodi'n fanwl o'r cychwyn cyntaf. Mae'n symud i ffwrdd o gomisiynu ymyriadau penodol a mesur allbynnau sylfaenol, ac yn agor lle i ddarparwyr arloesi ac awgrymu pa weithgareddau a allai gyflawni'r deilliannau gorau.

Bydd pennu deilliannau cyffredinol ar gyfer allbynnau a gwasanaethau penodol yn:

- Rhoi'r lle i ddarparwyr fod yn arloesol ac yn hyblyg wrth lunio gwasanaethau.
- Rhoi'r rhyddid i ddarparwyr weithio'n agos gyda'r bobl y maent yn eu cynorthwyo i gyd-gynhyrchu gwasanaethau sy'n ymwneud â'u hanghenion, eu cryfderau a'u dymuniadau cyfunol a phersonol.
- Galluogi darparwyr, a'r BCA fel y comisiynydd, i ddangos gwerth cyhoeddus gwasanaethau camddefnyddio sylweddau.
- Annog darparwyr i weithio gyda'i gilydd i gyflawni set gyffredin o nodau.
- Galluogi darparwyr i fabwysiadu a newid eu hymarfer a'u darpariaeth i adlewyrchu tystiolaeth ac ymchwil newydd mewn ffordd amserol.

Bydd y deilliannau a amlinellir yn y Fframwaith hwn yn sail i ymarfer ail-gomisiynu yn ystod haf a hydref 2020, a bydd yn sail i fonitro parhaus, rheoli perfformiad, a gwerthuso'r modd y darperir gwasanaethau unwaith y dyfernir contractau.

Byddant hefyd yn llywio unrhyw ailfodelu yn y dyfodol o ran darparu gwasanaethau sydd ei angen yn ystod y contractau.

4. Y fframwaith deilliannau

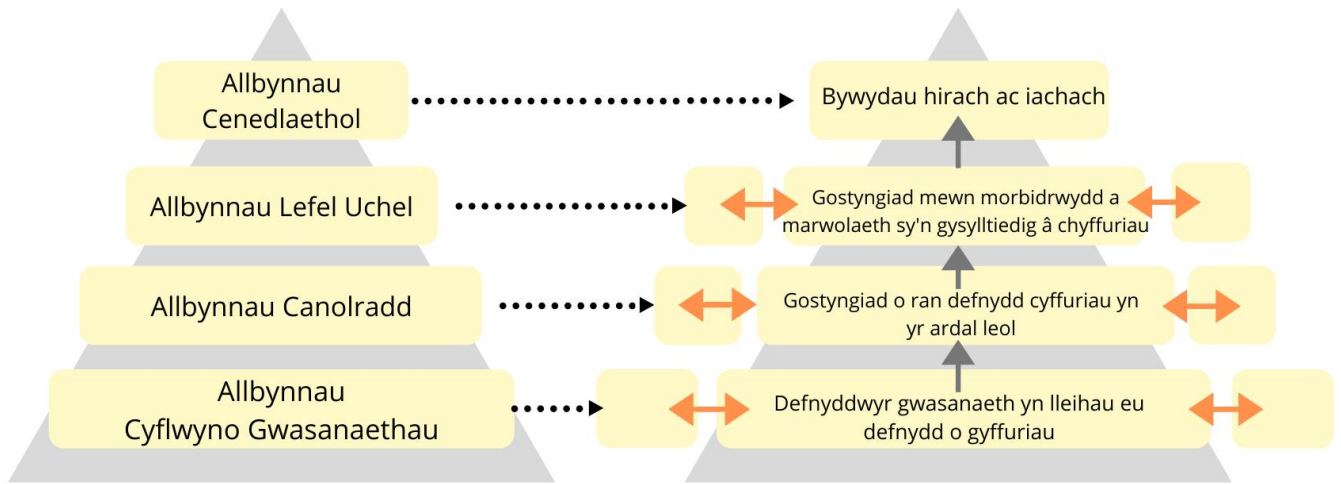
Y man cychwyn ar gyfer dull comisiynu sy'n seiliedig ar ddeilliannau yw datblygu fframwaith deilliannau.

Gan fod rhanddeiliaid a defnyddwyr gwasanaethau wedi tynnu sylw at bwysigrwydd lles, a gan fod yr holl wasanaethau cyhoeddus yng Nghymru yn gweithio i gyflawni'r amcanion llesiant a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, rydym wedi mapio ein deilliannau i'r nodau llesiant cenedlaethol, i ddangos sut mae ein gwasanaethau yn cyfrannu.

Nod 1	Nod 2	Nod 3	Nod 4	Nod 5	Nod 6	Nod 7
Cymru Lewyrchus	Cymru Wydn	Cymru Iachach	Cymru sy'n fwy Cyfartal	Cymru o Gymunedau Cydlynol	Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu	Cymru sy'n Gyfrifol yn Fyd-eang

Mae'r deilliannau a nodwyd drwy ein proses gomisiynu yn adlewyrchu'r deilliannau hynny y gall ein gwasanaethau fod yn atebol amdanynt. Fodd bynnag, bydd y deilliannau hyn yn cyfrannu at ddeilliannau lleol a chenedlaethol canolradd a thymor hwy fel lleihau marwolaethau sy'n gysylltiedig â chyffuriau, troseddau sy'n gysylltiedig â chyffuriau fel y dangosir yn y diagram isod. Yn benodol, bydd ein deilliannau

yn cyfrannu at gyflawni gweledigaeth Llywodraeth Cymru o "sicrhau y dylai pawb yng Nghymru gael bywydau mwy iach yn rhydd o'r niwed posibl sy'n deillio o gamddefnyddio sylweddau, gan feithrin gwydnwch personol fel y gellir weithgar ac yn cyfrannu'n gadarnhaol at eu cymunedau "(cynllun cyflawni camddefnyddio sylweddau 2019-22).

DRAFT

Mae'r deilliannau sydd wedi'u cynnwys yn ein fframwaith yn ymwneud â phobl o bob oed, gan gynnwys plant a phobl ifanc. Fodd bynnag, bydd y dangosyddion a ddefnyddir i fesur cynnydd tuag at y deilliannau, neu i'w cyflawni, yn wahanol i blant a phobl ifanc.

Mae'r rhan fwyaf o'r deilliannau yn hunanesboniadol. Fodd bynnag, mae yna nodiadau **canllaw** i egluro rhai o'r deilliannau, fel atodiad.

#	Deilliannau'r Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau	Cymru ffyniannus	Cymru Wydn	Cymru Iachach	Cymru sy'n fwy Cyfartal	Cymru o Gymunedau Cychlynol	Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu	Cymru sy'n Gyfrifol yn Fyd-eang
1	Mae pobl yn fwy annibynnol		☒	☒		☒		
2	Mae pobl yn teimlo'n ddiogel (yn gorfforol ac yn seicolegol)		☒	☒	☒	☒		
3	Mae pobl yn uniaethu â phobl eraill, yn cysylltu â hwy yn gadarnhaol, ac yn ddatblygu perthnasoedd iach.		☒	☒		☒		
4	Mae pobl yn gallu cyfrannu a chyfranogi'n gadarnhaol yn eu cymunedau	☒			☒	☒	☒	☒
5	Mae pobl yn feddyliol ac yn gorfforol iach	☒	☒	☒				
6	Mae defnydd o gyffuriau a/neu yfed alcohol yn lleihau			☒				
7	Mae gan bobl sydd â phlant y sgiliau, y wybodaeth a'r gallu i ddarparu amgylchedd lle y gall eu plant ffynnu	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
8	Mae pobl yn cael cymorth pan fydd ei angen arnynt	☒	☒	☒	☒			
9	Mae pobl yn ymwybodol o'r canlyniadau a'r risgiau sy'n deillio o yfed alcohol a chamddefnyddio cyffuriau, ac yn eu deall	☒		☒	☒	☒		

5. Ansawdd Gwasanaeth

Mae'r rhinweddau gwasanaeth isod yn amlinellu ystod o wahanol nodweddion a ddatblygwyd o ganlyniad i gyd-gynhyrchu, sy'n edrych ar ail-ddylunio gwasanaethau camddefnyddio sylweddau. Ynghyd â'r deilliannau a nodir uchod, bydd y rhinweddau gwasanaeth hyn yn gydran allweddol ar gyfer comisiynu a gwerthuso gwasanaethau. Bwriedir iddynt sicrhau bod y deilliannau i bobl sy'n defnyddio gwasanaethau yn gwella, a hefyd ein bod yn gwneud hynny yn y ffordd orau bosibl, gan ddarparu gwerth am arian i'r boblogaeth ehangach.

Caiff y rhinweddau gwasanaeth hyn eu cymhwyso ar draws yr ystod lawn o weithgareddau, o lunio a sicrhau gwasanaethau camddefnyddio sylweddau, i ddarparu a monitro ansawdd y gwasanaeth.

Ansawdd Gwasanaeth	Nodweddion
<p>Sail canolbwyntio ar yr unigolyn a sail cryfderau</p>	<p>Ystyrir pobl sy'n defnyddio gwasanaethau fel person cyflawn, a chefnogir eu holl anghenion a'u dyheadau.</p> <p>Cefnogi pobl i reoli eu taith drwy wasanaethau.</p> <p>Yn hyblyg i amgylchiadau unigol pobl.</p> <p>Caiff cryfderau, gwydnwch ac adnoddau pobl eu cydnabod a'u defnyddio.</p>
<p>Yn wybodus am drawma</p>	<p>Cydnabod effaith trawma, sy'n canolbwyntio ar adeiladu a modelu perthnasoedd iach, a gweithio i egwyddorion amgylcheddau gwybodus yn seicolegol;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diogelwch • Ymddiriedaeth a thryloywder • Cymorth cyfoedion • Cydlafurio a chyd-ymddibyniaeth • Grymuso, llais a dewis • Materion diwylliant, hanesyddol a rhywedd
<p>Gan gynnwys y system gymorth o amgylch y person</p>	<p>Lle bo'n bosibl, ystyried, cefnogi a chydweithio â'r system gymorth sy'n amgylchynu'r person sy'n defnyddio'r gwasanaethau, gan gynnwys rhieni/gofalwyr, brodyr a chwiorydd, ffrindiau, aelodau'r gymuned ac ati.</p>
<p>Adeiladu gwydnwch nid dibyniaeth</p>	<p>Nodi lle y gellir cyflwyno adnoddau ychwanegol i ategu gwasanaethau, er enghraifft; amser, sgiliau ac adnoddau dinasyddion a busnesau lleol.</p> <p>Cefnogi plant, a phobl i fanteisio ar gyfleoedd ar draws Caerdydd a'r Fro, a thu hwnt.</p> <p>Meithrin cysylltiadau cymunedol.</p> <p>Cydweithio â chyflogwyr lleol, y gymuned a'r Cyngor</p>

	i wneud y defnydd gorau o adnoddau lleol.
Yn gynhwysol ac yn agored i bawb	<p>Gweithio mewn partneriaeth â chymunedau, pobl sydd bellaf i ffwrdd o wasanaethau, a phobl sy'n defnyddio gwasanaethau i fynd i'r afael â'r rhwystrau y mae rhai ohonynt yn eu hwynebu wrth gael gafael ar wasanaethau, gan gynnwys iaith.</p> <p>Ystyried yr addasiadau y mae angen eu gwneud i wella mynediad, er enghraifft, ar gyfer pobl sydd ag anableddau, grwpiau rhywedd neu oedrannau sy'n cael eu tangynrychioli, neu'r rhai sydd ag anghenion diwylliannol penodol.</p>
Mae gwasanaethau'n cymryd ymagwedd ataliol, ac yn ceisio osgoi problemau yn y dyfodol.	<p>Defnyddio prosesau monitro a gwerthuso ar draws y sector i nodi lle mae anghenion neu risgiau yn datblygu yn y dyfodol, a cheisio mynd i'r afael â hyn lle bynnag y bo'n bosibl.</p> <p>Cysylltu'n weithredol â, gan ymgysylltu ac annog pobl i gael cymorth.</p>
Cydgysylltiedig ac integredig	<p>Mae pobl yn profi triniaeth a chymorth mor llyfn ac wedi'u hadeiladu o'u hamgylch.</p> <p>Gwybodaeth am bobl yn cael ei rhannu'n briodol ac nid oes rhaid iddynt ailadrodd eu straeon.</p>

Atodiad A

Nodiadau esboniadol yn ymwneud â rhai o'r deilliannau	
Mae pobl yn fwy annibynnol	Hunan effeithiolrwydd, hunan-gred, y gred y gallwch newid pethau yn eich bywyd er gwell, y gallwch ddylanwadu ar ddirgwyddiadau y tu hwnt i'ch person uniongyrchol.
Mae pobl yn uniaethu â phobl eraill ac yn cysylltu â hwy'n gadarnhaol	Gallu unigolyn i ddatblygu perthynas gadarnhaol gyda gwahanol bobl; i gymell eraill; trafod ag eraill; i ddeall ac empathieiddio ag eraill; i gwestiynu a herio eraill; gallu person i fynegi ei hun.
Mae pobl yn barod am waith, addysg neu hyfforddiant	Mae gan bobl y sgiliau, y wybodaeth a'r gallu i reoli a ffynnu mewn ffordd o fyw sy'n gweithio neu amgylchedd dysgu.

Atodiad B

Adnoddau Pellach

Mae ystod eang o adnoddau sy'n ddefnyddiol wrth archwilio syniadau cyd-gynhyrchu a deilliannau. Rhestrir rhai o'r rhai mwyaf perthnasol yma

Ar gyd-gynhyrchu

- Rhwydwaith yr ymarferwyr cyd-gynhyrchu: www.coproductionnetwork.com
- In this together: <http://www.neweconomics.org/publications/in-this-together>
- Straeon o gyd-gynhyrchu: <http://www.youtube.com/watch?v=aKATrzUV2YI>
- Gwasanaethau Cyhoeddus Inside Out: <http://neweconomics.org/publications/public-services-inside-out>
- Y fframwaith hunanasesu cyd-gynhyrchu: <http://coproductionnetwork.com/page/measurement-and-evaluation>
- Ysgol cyd-gynhyrchu (gydag esboniad ar wefan yr ymarferwyr cyd-gynhyrchu)

Camddefnyddio Sylweddau

- Cynllun Cyflawni ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau 2019-2022 (Llywodraeth Cymru)
- Modelau Gofal
- Fframweithiau ar gyfer trin Camddefnyddio Sylweddau (Llywodraeth Cymru)
- Adolygiad o'r dystiolaeth o'r canlyniadau y gellir eu disgwyl o driniaeth camddefnyddio cyffuriau yn Lloegr (Iechyd Cyhoeddus Lloegr)

Amgylcheddau Trawma a Gwybodus yn Seicolegol

(Lee i ddarparu)

Dogfennau perthnasol Caerdydd a'r Fro

- Cynllun Ardal Caerdydd a'r Fro (2018-2023)

Cymru

- Cymru Iachach (2018)
- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles (2014)
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Ar ganlyniadau a monitro a gwerthuso

- Cyflawni gwell amcanion: Pecyn cymorth canlyniadau ar gyfer Partneriaethau alcohol a chyffuriau (Llywodraeth yr Alban 2019)
- Gwasanaeth Gwerthuso Elusennau: <http://www.ces-vol.org.uk/tools-and-resources>
- nef llyfrgell adnoddau ymgynghori: <http://www.nef-consulting.co.uk/sroicfx/library/> (defnyddiol ar gyfer theori newid ac adnoddau gwerth cymdeithasol)
- Matrics Catalyst Consortium o offer mesur: <http://youngfoundation.org/publications/framework-of-outcomes-for-young-people/>
- Lleoliad Ymchwil Project Oracle i weithio gyda mudiadau ieuencid i weithio ar offer a thechnegau gwerthuso: http://www.project-oracle.com/about_academics_students_researchers?sub_id=find_out_more_for_researchers
- Llywodraeth Cymru a'r Adran Gwaith a Phensiynau (2003) *Canllaw ymarferol i fesur Canlyniadau Meddal a'r Pellter a Deithiwyd*. Mae nifer o'r enghreifftiau uchod wedi'u tynnu o'r ddogfen hon. Dylid nodi bod y ddogfen hon yn canolbwyntio ar waith wedi'i dargedu i gefnogi pobl yn ôl i waith. Fodd bynnag, gellir addasu'r offer a'r holiaduron yn greadigol ar gyfer lleoliadau camddefnyddio sylweddau.
- Eldred, J et al. (2006) *Catching Confidence: the nature and role of confidence - ways of developing and recording changes in the learning context*, NIACE: <http://www.niace.org.uk/sites/default/files/documents/publications/catching-confidence-summary-report-en.pdf> .
- Stewart-Brown, S and Janmohamed, K (2008) *Warwick-Edinburgh Mental Wellbeing Scale (WEMWEBS) User Guide Version 1* <http://www.healthscotland.com/uploads/documents/7551-WEMWBS%20User%20Guide%20Version%201%20June%202008.pdf>
- Sharp, C (2000) *START Do-it-Yourself Evaluation Manual* . Mae hyn yn rhoi cynghorion defnyddiol ar gynllunio proses werthuso ac enghreifftiau penodol o sut i lunio arolygon, fel yr holiadur hunan-barch, ac ymarferion ymgynghori â grwpiau, megis yr hoff bethau/lleiaf hoff.
- new economics foundation (2000) *Prove It! Measuring the Effect of Neighborhood Renewal on Local People*, <http://www.proveit.org.uk/downloads.html>
- Copps, J (2011) *Measuring Soft Outcomes – what you need to know*: <http://wellbeingmeasure.files.wordpress.com/2012/06/npc-soft-outcomes-event-160612.pdf>